

Kísérleti nyulak

Ez elvileg egy írótelep lett volna. Úgy volt, hogy biztonságos a hely.
Egy elszigetelt írókolónia, ahol dolgozhatunk, és amit egy Mr. Whittier nevű öreg, nagyon öreg, haldokló férfi igazgat. Erre készültünk.
Úgy volt, hogy írni fogunk. Mindenfélét. Szépeket. A mi kis csapatunk, az ő tehetséges diákjai, akik elzárták magukat a hétköznapoktól három teljes hónapra.

Olyan neveket találtunk ki egymásnak, hogy „Hösszerelmes”.
Meg hogy „Hiányzó Láncszem.”
Meg „Anyatermészet”. Ilyen hülye neveket. Mondtuk, ami eszünkbe jutott.
Ahogy kiskorunkban is kitaláltunk neveket a világunk növényeire és állataira. Ahogy a nektártól ragacsos bazsarózsát is, amelyben hangyák nyüzsögnek, „hangyavirágnak” neveztük. A skót juhászt meg Lassie kutyának.
De felnőtt fejjel is ugyanígy szoktuk valakire azt mondani, hogy „az a féllábú férfi”.
Vagy: „az a fekete lány, tudod...”

Úgy hívtuk egymást, hogy:
„Rágalmazás Grófja”.
Meg: „Rendfenntartó Nővér”.
A neveket a történeteinkkel érdemeltük ki.

A családja helyett mindenki
a története alapján kapott nevet. Olyanokat, hogy:
„Hajléktalan Hölggy”.
„Mószter Ügynök”.

Meg olyan neveket, amik alapjául a foglalkozásunk helyett
a bűneink szolgáltak:
„Szent Bértelen”.
Meg „Vandálok Hercege”.
Vétkeink és bűneink alapján neveztük el egymást. Nem úgy,
ahogy a szuperhősöket szokás.

Hülye nevek igazi embereknek. Mintha felvágnaunk egy
rongybabát, és benne
igazi beleket, igazi tüdőt, dobogó szívet és vért találánk.
Forró, sűrű, ragacsos vért.

Úgy volt, hogy történeteket fogunk írni. Szórakoztató
történeteket.
Túl sokan voltunk elzárva a világtól,
egy teljes tavaszra, nyárra, télre, őszre –
egy teljes évszakra.

Nem számít, hogy magánemberként kik voltunk. Az öreg Mr.
Whittiernek legalábbis semmiképp.
De az elején ezt nem közölte.

Mr. Whittier számára állatkák voltunk egy laborban, ő pedig
egy kísérletet végzett.

De mi ezt nem tudtuk.
Ez csak egy írótelep volt, de aztán késő lett ahhoz, hogy
bármi mások legyünk,
mint az áldozatai.

A busz megáll a sarkon, ahová Felvágott Nyelvű Bajtársnővel megbeszéltük a találkozót, és meglátjuk, ahogy ott áll kiszuperált, sötét olívdzöld légvédelmi dzsekijében és buggyos terepmintás nadrágjában, ami a hajtóka alatt gyalogsági bakancsot rejt. Mindkét oldalán bőrönd. A szorosan a fejére húzott svájcisapkában bárki lehetne.

– Az volt a szabály... – mondja Szent Bértelen a kormány felett lógó mikrofonba.

– Rendben – mondja Felvágott Nyelvű Bajtársnő, és előrehajol, hogy leszakítsa az egyik bőrönd névcéduláját. Felvágott Nyelvű Bajtársnő az olívdzöld dzseki zsebébe dugja a cédulát, majd megemeli a másik bőröndöt, és fellép vele a buszra. A névcédulától megfosztott bőrönd ott marad a járdaszegélyen, elhagyatottan, árván, magányosan.

– Oké – mondja Felvágott Nyelvű Bajtársnő, miközben helyet foglal. – Mehetünk.

Azon a reggelen mindannyian hagyunk magunk után cetliket. Még hajnal előtt. Amikor lábujjhegyen, kezünkben a bőröndünkkel leosontunk a sötét lépcsőkön, majd végig a sötét utcákon, amiken rajtunk kívül csak a kukásautók jártak. Mindannyian lemaradtunk a napkeltéről.

A Felvágott Nyelvű Bajtársnő mellett ülő Rágalmazás Grófja serényen körmöl valamit a jegyzetfüzetébe, miközben a tekintete a Bajtársnő és a tolla között ugrál.

– A szemem zöld, nem barna, és a gesztenyebarna a hajam természetes színe – mondja a jegyzetfüzet fölé hajolva Felvágott Nyelvű Bajtársnő. Végignézi, ahogy Rágalmazás

Grófja leírja a *zöld* szót, és azt mondja: – A farpofámra pedig egy kis vörös rózsát tetováltattam. – A Bajtársnő tekintete lehorgonyoz a Gróf ingzsebéből kikandikáló ezüst színű magnetofonon, a szerkezet apró lyukakkal teli mikrofonján, és azt mondja:

– Ne azt írd, hogy *festett a haja*. És nem is *dauerolt*. Ez inkább *élenkített* hajszín.

Tőlük nem messze ott ül Mr. Whittier, aki foltos és reszkető kezével összecsuksukható toloszéke króm vázába kapaszkodik. Mellette Mrs. Clark ül, akinek olyan nagy a melle, hogy már-már az ölébe lóg.

Az őket szemlélő Felvágott Nyelvű Bajtársnő bekukucskál Rágalmazás Grófja sűrű flanelingének ujjába.

– Felteszem, csak dísz. Nincs benne semmi tápérték – mondja.

Ezen a hajnalon lemaradtunk az utolsó napkelténkről.

A következő sötét utcasarkon Rendfenntartó Nővér álldogál, feltartja vaskos fekete karóráját, és azt mondja:

– Négy óra harmincötöt beszéltünk meg. – Megkocogtatja az óra üveglapját, és azt mondja: – Most harminckilenc van.

Rendfenntartó Nővér egy szíjból készült fogantyúval el látott műbőr táskát hozott, amit egy kattanással lezár, hogy biztonságban tudja a benne lévő Bibliát. Kézzel készített tárcáját azért még bepréseli Isten szava mellé.

A város különböző pontjain vártunk a buszra. Utcasarkokon és buszmegállóknak, amíg Szent Bértelen végre leparkolt mellettünk. Mr. Whittier a busz elejében ült Mrs. Clarkkal. Rágalmazás Grófjával. Felvágott Nyelvű Bajtársnővel és Rendfenntartó Nővérral.

Szent Bértelen meghúzza a fogantyút, hogy kinyissa a jármű ajtaját. A járdán ott áll a kis Náthás Kisasszony. Pulóverének ujjai csak úgy dagadoznak a beledugott használt zsebkendőktől. Felemeli a bőröndjét, ami olyan hangosan

zörög, mint pattogatott kukorica a mikróban. Náthás Kisasszony minden egyes lépténél hallani a zörgést, amely mintha távoli gépfegyver-kerepelés lenne. A Kisasszony aztán ránk néz, és azt mondja:

– A gyógyszereim. – Hangosan megrázza a bőröndöt, és azt mondja: – Ez elég lesz három hónapra.

Ezért volt az a szabály a poggyászokkal kapcsolatban. Hogy mindenki felférjen a buszra.

A szabály csak annyit mondott ki, hogy egy táskát per fő, de Mr. Whittier azt már nem mondta meg, hogy a táskák mekkora lehet és milyen típusú.

Amikor Hajléktalan Hölgy felkapaszkodik a fedélzetre, egy pattogatott kukoricamag nagyságú gyémántgyűrűt visel, a kezében pedig póráz tart, amivel egy kis kerekekkel felszerelt bőrtáskát vonzol maga után. Hajléktalan Hölgy úgy tartja az ujját, hogy megcsillanjon a gyűrűje, és azt mondja:

– Ez a néhai férjem. Elhamvasztattam, és három karátos gyémántot csináltattam belőle.

Felvágott Nyelvű Bajtársnő ekkor a jegyzetfüzetébe körmölő Rágalmazás Grófja felé hajol, és azt mondja:

– Az *arcplasztika* szót egybeírjuk.

Néhány háztömbbel és pár lámpaoszloppal később, az egyik sarkon Orgyilkos Séf vár ránk. Formatervezett alumínium bőröndöt szorongat, benne fehér, elasztikus alsónadrágjaival, pólóival és zoknijaival, amiket olyan szépen hajtogatott négyzet alakúra, mintha origamizott volna. Plusz van nála egy séfkészlet. Alatta százdolláros-kötegekkel bélelte ki az alumínium bőröndöt. Olyan nehéz, hogy csak két kézzel tudja felrakni a buszra.

Egy másik utca végén, egy híd alatt és egy park sarkán túl a busz leparkol a járda egy pontjánál, ahol látszólag senki sem várakozik. Aztán a járdaszegélyhez közeli bokrok mögül előlép utastársunk, akit később „Hiányzó Lánc-

szem”-nek nevezünk el. Fekete szemeteszsákját úgy karolja át, mintha labda lenne, és szakadt, nedves, skót mintás flanelinget visel.

A Hiányzó Láncszemre néző, de oldalvást Rágalmazás Grófjához beszélő Felvágott Nyelvű Bajtársnő azt mondja:

– Hemingwaynek is ilyen szakálla lehetett.

Az álmodó világ lakói valószínűleg bolondnak néztek volna minket. Az emberek, akik az ágyban feküdtek, még egy óráig aludtak, aztán felkeltek, megmosták az arcukat, a hónaljukat és a lábuk közét, aztán elmentek dolgozni, ahogy minden egyes nap. Élték ugyanazt az életet, minden egyes nap.

Ezek az emberek sírni fognak, ha rájönnek, hogy eltűntünk, de akkor is sírnának, ha mi hajóra szálltunk volna, hogy új életet kezdjünk valamelyik óceán túlsópartján. Hogy emigráljunk. Hogy telepesek legyünk.

Ezen a reggelen asztronauták voltunk. Felfedezők. Ébren voltunk, míg ők aludtak.

Ezek az emberek sírni fognak. Aztán folytatják a pincérkedést, a házfestést, a programozást.

A következő megállónál Szent Béltelen nagy svunggal kinyitja az ajtót, mire egy macska szalad fel a lépcsőn, és végigiszkol az ülésorok közötti átjárón. A macskát Neurotikus Néember követi, és azt mondja:

– Corának hívják. – A kandúr neve Cora Reynolds volt.

– Nem tőlem kaptam a nevet – mondja Neurotikus Néember, akinek tweed blézerét és szoknyáját dérként lepi be a macskaszőr. Az egyik hajtóka mögött dudor feszül a mellkasán.

– Pisztolytáska – mondja Felvágott Nyelvű Bajtársnő, miközben közel hajol Rágalmazás Grófja ingzsebéhez, ami- ben a magnetofon van.

Ez – a sötétben suttogás, az üzenethagyás, a titoktartás –, ez volt a mi nagy kalandunk.

Ha három hónapra elvonulhatnánk egy lakatlan szigetre, mit vinnél magaddal?

Mondjuk, hogy ételről és italról nem kell gondoskodni – legalábbis így tudod.

Mondjuk, hogy mindenki csak egyetlen bőröndöt hozhat, mert sokan leszünk, és a lakatlan szigetre fuvarozó buszon limitált a férőhelyek száma.

Te mit tennél a bőröndödbe?

Szent Béltelen több doboz sertésbőrkrét és sajtos pufit hozott rágcslálnivalónak, az ujja és az álla már narancssárga a sótól. Egyik csontos kezével a kormányt markolja, a másikkal sorra megdönti a dobozokat, és a szájába tölti a ropogtatnivalót.

Rendfenntartó Nővér egy bevásárlószatyrot hozott tele ruhákkal és a tetején egy hátitáskával.

Hatalmas melle mögül, amit úgy karol át, mintha csecsemőt tartana, Mrs. Clark megkérdezi, hogy Rendfenntartó Nővér egy emberi fejet hozott-e magával.

Rendfenntartó Nővér szétnyitja a hátitáskát, és megmutatja egy fekete bowling-golyó három apró lyukát, és azt mondja:

– A hobbim.

Felvágott Nyelvű Bajtársnő először a jegyzetfüzetébe firkáló Rágalmazás Grófjára néz, majd Rendfenntartó Nővér copfba szorított fekete hajára, amelyből egyetlen szál sem kandikál ki.

– Na ez festett haj – mondja.

A következő megállónknál Mószer Ügynök álldogál, és a szeméhez emelt kamerával filmezi a járdaszegély mellé parkoló buszt. Hozott magával egy halom névjegykártyát, hogy ezzel bizonyítsa, hogy magándetektív. Miközben átvág a sorok között az egyik hátsó üléshez, a fél arcát maszkként takaró kamerájával vesz minket. A spotlámpa mindannyiunkat elvakít.

Egy háztömbsorral később Hősszerelmes is felkapaszkodik a fedélzetre, és maga után hagyja a cowboysizmájára ragadt lószar nyomait. Kezében a szalmából készült cow-

boykalappal és a vállán átvett dűftin táskával helyet foglal, lehúzza a mellette lévő ablakot, és kiköpi a barna dohánnyal vegyülő nyálát a busz szálcsiszolt acél oldalára.

Mindenki mást hozott magával a három hónapos elvonulásunkra. Mószer Ügynök a kameráját. Rendfenntartó Nővér a bowling-golyóját. Hajléktalan Hölgy a gyémántgyűrűjét. A tárgyakat, amikre szükségünk lesz a történeteink megírásánál. Náthás Kisasszony tablettákat és zsebkendőt. Szent Béltelen rágcsálnivalót. Rágalmazás Grófja jegyzetfüzetet és magnetofont.

Orgyilkos Séf a késeit.

A buszon uralkodó homályban időnként mindannyian rápillantunk Mr. Whittierre, a műhely szervezőjére. A tanárunkra. A néhány félrefésült ősz hajszál alatt látni lehet fénylő, pettyekkel borított fejbőr-kupoláját. Ingjének legombolt gallérja merev fehér kerítést alkot vékony, májfoltos nyaka körül.

– Az emberek, akik elől elszöktek – mondja Mr. Whittier –, nem akarják, hogy maguk megvilágosodjanak. Ők mindig tudni akarják, hogy mire számítsanak.

Mr. Whittier jó néhányszor elmondta:

– Nem lehetnek egyszerre olyanok, amilyenek ők ismerik magukat, és olyanok, amilyenek lenni akarnak: nagy és dicsőséges emberek. Egyszerre biztosan nem.

Mr. Whittier szerint azok, akik igazán szerettek minket, könyörögtek volna, hogy menjünk. Valóítsuk meg az álmunkat. Gyakoroljuk a szakmánkat. Mert ők szeretni fognak akkor is, amikor visszajövünk.

Három hónap múlva.

Mindannyian kockára tettünk egy kicsit az életünkből.

Próba-szerencse.

Bíztunk benne, hogy a tehetségünk elég lesz ahhoz, hogy három hónap alatt megalkossunk valamilyen remekművet. Novellát, verset, forgatókönyvet vagy memoárt, ami értelmet adna az életünknek. Egy remekművet, amely kivásá-

rolna minket a férjünkhöz, szüleinkhez vagy cégünkhöz láncoló rabszolgaságunkból. Amivel kiérdemelnénk a szabadságunkat.

Együtt ülünk a buszon, ami a körülötte lévő sötétségben átszeli az üres utcákat. Náthás Kisasszony előhalászik a pulóvere ujjából egy taknyos zsebkendőt, kifújja az orrát, és szipogás közben azt mondja:

– Ahogy elosontam otthonról, nagyon féltem, hogy elkapnak. – Visszadugja a zsebkendőt a kezébe, és azt mondja: – Úgy érzem magam, mint... Anna Frank.

Felvágott Nyelvű Bajtársnő kicsippenti a kabátzsebéből a névcéduláját, magára hagyott bőröndje maradványát. Magára hagyott élete maradványát. Miközben forgatja és nézegeti a cédulát, azt mondja:

– Szerintem Anna Frank elég jól járt.

Szent Béltelen, akinek tele van a szája kukoricás chipszel, sőt és zsírt rágcsálva néz ránk a visszapillantó tükrön keresztül, és azt kérdezi:

– Ezt hogy érted?

Neurotikus Némber a macskáját cirógatja. Mrs. Clark a mellét. Mr. Whittier a krómvázastólószékét.

A következő sarkon, egy lámpaoszlop mellett egy újabb leendő író sötét alakja várakozik.

– Anna Franknak – mondja Felvágott Nyelvű Bajtársnő – legalább nem kellett turnézni a könyvével.

Szent Béltelen rálép a légfékre, megtekeri a kormányt, és félreáll a busszal.

Védőszentek

Vers Szent Béltelenről

– Ezt a munkát hagytam magam mögött, hogy idejöjjenek – mondja
Szent Béltelen. – Ez az élet, amit feladtam.
A Szent régen turistabuszokat vezetett.

Szent Béltelen a színpadon, karja összefonva a mellkasán.
Annyira gebe,
hogy a keze elér a háta közepéig.
Itt áll Szent Béltelen, a csontvázára festett egyszerű
bőrkabátjában.
A kulcscsontja úgy meredezik, mintha valamilyen nagy
fogantyú lenne.
A bordázata átüt fehér pólóján, és a fenéke helyett az öve
tartja meg kék farmerjét.

A színpadon reflektorfény helyett filmtöredék: házak és járdák,
utcatáblák és parkoló autók színei szántják át az arcát.
A sűrű forgalom maszkját. Furgonok és teherautók tükrét.

– Turistákat fuvaroztam – mondja Szent Béltelen.
Japánok, németek, koreaiak, akiknek az angol idegen nyelv volt,
szótárakat szorongattak, és csak bólogattak meg mosolyogtak,
bármit is mondott
a mikrofonba, miközben bekanyarodott a busszal a sarkon,
végighajtott az utcákon, elsuhant
filmsztárok vagy különösen kegyetlen gyilkosok házai
mellett, ahol rockasztárok adagolták
túl magukat.

Mindennap ugyanaz a túra, a gyilkosságok,
filmsztárok és balesetek mantrája. Helyszínek,
ahol békeegyezményeket irtak alá. Ahol elnökök háltak.
Aztán eljön a nap, amikor Szent Béltelen megáll egy
karókerítéssel körbevett tanyaház előtt, tesz egy kis kerületet,
hogy megnézzék, vajon ott van-e még a szülei négyajtós
Buickja, vajon még mindig itt élnek-e,
ahol a ház elülső kertjében egy férfi nyírja a fűvet.
Itt a Szent a mikrofonján keresztül tájékoztatja légkondicionált
rakományát:
– Éppen Szent Melt látják.
Az apja a busz füstszínű üvegablakaira hunyorog.
– A Szégyen és Harag Védőszentjét – mondja Béltelen.

Ezután a túra mindennap magába foglalja „Szent Mel és Szent
Betty Szentélyét”.
Szent Betty „A Nyilvános Megszégyenülés Védőszentje”.
Mióután leparkol a felhőkarcoló előtt, ahol a nővére öröklakása
van, Szent Béltelen felmutat
valamelyik magasan lévő emeletre, Szent Wendy szentélyére.
Szent Wendy „A Terapeutikus Abortusz Védőszentje”.

Amikor leparkol saját bérlakása előtt,
azt mondja az utasainak: – Ez Szent Béltelen szentélye.
A Szent maga, galambvállával, gumiszalag-szájával
és buggyos ingével,
a visszapillantó tükörben még kisebbnek tűnik.
Szent Béltelen „A Maszturbálás Védőszentje”.
Az utasok ülnek a helyükön, bólogatnak, és nyújtogatják
a nyakukat. Remélik, hogy láthatnak
valami istenit.